

Únor je úděsný měsíc. Kouzlo prvních zimních měsíců je pryč a do jara je nutné pročvachtat se plískanicemi a tmou na začátku i na konci dne.

Den začal jako každý jiný. Přešel jsem přes dvůr a nahlédl do recepce. Recepční Naďa právě telefonovala. Přikývl jsem na pozdrav, ale ona mávla, abych zůstal. Vyběhl jsem po schodech do patra, kde máme malou kavárnu, vložil do hrnku sáček s mátovým čajem a natáhl se po konvici. Vrátil jsem se dolů, právě když dokončila hovor.

„Doktore, nezapomněl jste, že tu dneska jsou Sandra a Sára?“

Jak bych mohl zapomenout na tyhle dvě uhihňané holky! Sandra a Sára jsou studentky střední veterinární školy v Hradci, které k nám jednou do roka chodí na povinnou praxi. Lokl jsem si čaje a polkl: „Fajn. A dál?“

Mrkla do počítače. „Jsou tady Horáčkoví. Jsou objednaní na kastraci s Āapinou. Zdeňka právě připravuje Āapinu na předoperační vyšetření.“

Odložil jsem hrnek a zamířil k ordinaci. Pan Horáček pokuřoval před zasklenými dveřmi čekárny a upřeně zíral do protějších pootevřených dveří chodby předoperačního sálu. Na můj pozdrav jen pozdvihl významně obočí. Otočil jsem se tím směrem, abych zjistil, co ho tak pohoršilo. Sára se Sandrou tam stály oblečené ve veterinárním obleku a se sluchátky na uších tančily v pomalém rytmu odposlouchávané hudby. Jakmile mě zahlédly, šťouchla jedna do druhé. „Brý den, pane doktore,“ pozdravily skoro současně.

„Děvčata,“ oznamuji, „dneska mi budete asistovat při kastraci. Měly byste o tom něco vědět z anatomie.“

Sandra, sedmnáctiletá štíhlá blondýnka, rozhodně nepostrádá pohotovost. Špičkou jazyka posunula žvýkačku, kterou během tance bezmyšlenkovitě přežvykovala, do koutku úst. „Jasně, pane doktore!“

„Jo, z toho jsme teď ve škole dělaly test,“ pospíšila si hnědovlasá Sára podpořit kamarádku.

Nezdržoval jsem se dotazy, jak test dopadl, a vedl dívky do ordinace. U pana Horáčka jsem se zastavil a položil mu ruku na rameno.

„Nepůjдете s námi? Můžete u Āapky zůstat až do doby, než ji dáme na operační sál.“

Zapálil si další cigaretu, než procedil koutkem úst: „Stačí, když tam bude manželka. Mě nemocniční prostředí irituje. Zvlášť když jsou na dohled nějakí blázni.“ Nevraživým pohledem přeměřil obě studentky.

Už jsem ho nepřemlouval.

Āapka, malá fenka kernteriéra, ležela na stole, paní Horáčková ji hladila a konejšivě k ní promlouvala. Jakmile jsem vešel, omluvně na mne pohlédla. Sestřička Zdeňka stála vedle ní, v ruce připravenou kanylu a dvě zkumavky na krev. Zavedl jsem kanylu do přední tlapky.

Znovu jsem se obrátil k děvčatům. „Před operací zkontrolujeme funkci orgánů a krevní obraz,“ zahleděl jsem se za Zdeničkou, odcházející se zkumavkami naplněnými krví do laboratoře.

„V pořádku,“ ohlásila po necelých patnácti minutách a pomohla mi fenku přenést přes dvůr do předoperačního sálu. Přes rameno jsem se obrátil k paní Horáčkové: „Prosím, pojdte s námi, počkáte u ní, než usne.“

Do kanyly v tlapce jsem zavedl úvod do anestezie. Āapka na stole zůstala klidná a lehla si. „Teď přistoupíme k části druhé: přeneseme psa na operační sál a tam ho pomocí laryngoskopu zaintubujeme,“ vysvětluji.

Holky stojí, mlčí jak zařezané. Všiml jsem si, že se paní Horáčkové třesou ruce. Usmál jsem se na ni. „Laryngoskop je taková špachtle se světlem. Do dýchací trubice se dá kanyla s balónkem, tím se trubice utěsní, aby Āapka mohla vdechovat narkózu. Říká se tomu inhalační anestezie. Jen klid. Teď si běžte dát kávu, a já vám brzy Āapinu v pořádku předám,“ doprovodil jsem ji do čekárny k manželovi.

S děvčaty v patách přecházím do operačního sálu. Fenka leží, je zarouškovaná, operační pole je připravené. „Rozřízneme kůži, odpreparujeme podkoží, rozřízne se *linea alba*, to je spojení břišních svalů,“ odřikávám postup krok za krokem. Sandra se Sárrou stojí z druhé strany stolu a ani nedutají. „Rozstříhnu pobřišnici, a otevřu tak břišní dutinu. Vnořím pinzetu, uchopím děložní roh, stáhnu ho do operační rány. Vezmu ho do prstů a vytáhnu ho až po vaječnickovou burzu, to je obal vaječnicku. Zachytím ho peánem a odstraním harmonickým skalpelem. To samé i u druhého vaječnicku,“ mrskl jsem okem po studentkách. Podržel jsem v ruce vaječnick a snažil se je zapojit. „Co to je? Vždyť jste z toho psaly test...“

Ani jedna se neměla k odpovědi. Probudil se ve mně starý kantorský duch. Vzpomněl jsem si na léta, kdy jsem učil na vysoké škole, a začal znovu popisovat. Holky na mne koukaly a já měl pocit, že netuší, která bije.

Znovu jsem se nadechl. „Děvčata, vaše neznalost mě ohromuje. Copak vy neznáte ani to svoje nádobíčko? Dobrá,“ vzdychl jsem. „Tady asi jen anatomie nestačí.“ A začal jsem vysvětlovat i fyziologii a jak to funguje. A když už jsem měl pocit, že jsem se kantorsky vyčerpával a dostali jsme se na podmínky, za kterých dochází k oplození, říkám: „Holky, kdy dochází po tom všem k oplození?“

Jedna se podívala na druhou. Nic.

Říkám si: to je marné, já už učit asi zapomněl. A naposledy jsem položil předešlou otázku: „Tak za jakých podmínek a kdy dochází k oplození?“

Konečně se aspoň Sára rozzářila. Její hnědé oči zamrkaly a dychtivě se rozevřely. Podívala se na mne a vyhrkla: „Večer.“

Za zády jsem slyšel vyprsknout Zdeňku.

Proboha! Na co ty holky nemyslí! Snad že se z úctyhodného doktora stal starý sprostáček? Obrátil jsem se k pootevřenému oknu a ucítil slabý závan větru. Někde výš muselo jistě silně foukat, protože mraky spěchaly po nebi a semtam zakryly slabé zimní slunce.

Povzdechl jsem si: „Panebože, proč je někdy tak těžké být zvěrolékařem?“

Pršelo. Postával jsem před vraty veteriny a vyhlížel kamarádku Janu. Protože Jana je stará zmatkářka, která neustále myslí na plno různých věcí, a i když cestu k nám dobře zná, vím, že v zamyšlení a často i při telefonování v autě by klidně přejela třeba do Roztok a pak by se divila, kde je a co tam dělá. Ráno volala a ujistila mě, že se svým mazánkem – zlatým retrívrem Márvinem – určitě dorazí, protože ten rošťák zase někde něco zhltnul a teď má střevní potíže.

Rozhlédl jsem se. Majitel protějščího obchůdku právě vynášel ven mezi vystavené zboží pod plachtou bedničky s citrony. Svítily jako malá sluníčka, zatímco drobný vytrvalý děšť tiše sprchoval ulici.

Znovu jsem pohlédl na šňůru projíždějících aut, když jedno z nich vybočilo a zastavilo na vyhrazeném místě před veterinou. Zpozorněl jsem. Chvilí se uvnitř něco chumrlalo, pak se dveře z obou stran otevřely. Z místa řidiče vystoupil starší pán, z druhé strany starší dáma. Obešli auto, otevřeli zadní dvířka, cosi tam zase kutili, a najednou vytáhli z auta ohromného psa – německého ovčáka. K obojku měl připevněné dva silné řemeny, každý ho držel z jedné strany. Pes se nejprve nechtěl pohnout z místa. Pootevřel tlamu a zavrčel. Jeho tlama byla černá jako noc, což jen podtrhávalo bělost vyceněných zubů. V pramínku sliny, visícím z tesáku, jsem zahlédl odlesk světla. Vypadal, jako by ho krmili lidmi. Zadoufal jsem, že nejdou ke mně. Opravdu jsem mohl jen doufat. Viděl jsem, jak pes dopadá na přední nohu. Pospíšil jsem si, abych byl uvnitř dřív než oni a stačil se ukrýt v bezpečí, za stolem své ordinace.

Službu měla Veronika, ale radši bych měl u sebe Honzu. Naštěstí nebyl daleko, stál u okna protější ordinace a pozoroval ohromného ovčáka, tak jako předtím já. Všiml si mého pohledu a stačilo na něj kývnout. Vmžiku byl u mne.

„Doktore, viděl jste to? To není pes, to je čert. Toho kdyby vysadili do oblasti s výskytem leopardů, leopardi by si pořídili kroužkový brnění.“

S potěšením jsem kvitoval, že při vstupu do mé bezprostřední blízkosti měl už pes náhubek.

„Sedni!“ zavelel pán. Neochotně se posadil s pohledem upřeným na mou osobu. Nespouštěl ze mne oči, ve kterých jsem nenašel nic z toho, co si obvykle spojuji se psím pohledem. Připadalo mi, že moc neseď, spíš je připravený vyrazit.

Měl rozříznutou levou přední tlapu, nejspíš jen na něco šlápl. Rána potřebovala vyčistit a ošetřit. Ale bez umrtvení bych si na to netroufl.

„Provedeme částečnou anestezii v kombinaci s lokálním umrtvením,“ řekl jsem a vzal od Honzy už pohotově připravenou injekční stříkačku, kterou mi podal s významným pohledem na psa a se slovy: „Pokud člověk neovládne události, mohly by události ovládnout jeho.“

Honza mě neustále překvapoval. Ale ještě víc mě v tu chvíli překvapila majitelka psa, když zaševalila: „Dávejte si na našeho Vlčka pozor, pane doktore. Vlčka máme z útulku, my neodhadneme, jak bude reagovat.“

Prý Vlček! Jestli tohle je vlček, jak by potom musel vypadat vlk!

„Jsem rád, že mi to říkáte. Nebojte se, nenechám se pokousat,“ nasadil jsem výraz hrdiny. „Asi už vím, odkud pramení jeho agresivita. Kdo ví, čím vším si musel projít. Pravděpodobně si ještě nezvykl na nové prostředí u vás a je stále vystresovaný.“

Dáma se zamyslela. „Asi to tak bude, pane doktore,“ řekla po zvážení mých slov.

„No ano. Musíte mu dát čas na aklimatizaci. Kdy jste si ho brali z toho útulku?“

„A jak dlouho myslíte, že by mohla ta aklimatizace ještě trvat, pane doktore?“ zeptala se místo odpovědi a dodala: „My už ho máme osm let.“

U kvadruparetické formy dětské mozkové obrny jsou ochrnuty všechny čtyři končetiny a dále tuto formu doprovází i mentální postižení, poruchy zraku a sluchu, změny pocitů a citlivosti, epilepsie a růstové problémy. Pomocí léčby se však dá dosáhnout zlepšení podmínek a životních možností dítěte, což pak většinou příznivě ovlivňuje kvalitu jeho života.

Sandra s Artem vybíhají schody do prvního patra.

Široká chodba za ředitelnu je tu rozdělena přepážkou z dřevěných latí. I zde jsou stěny pokryty výkresy dětí. Vzniklý prostor je vybaven podobně jako učebna v přízemí, v koutě na podlaze leží měkká matrace, potažená bleděmodrou látkou, za vchodem stojí vysoká police, částečně naplněná hračkami a výtvarnými potřebami. Jedna z polic je prázdná.

Hebké kočičí tlapy neslyšně přeběhnou chodbou. Kocour Kryštof se protáhne dvířky, vyskočí na polici, spokojeně přimhouří oči a uvelebí se k odpočinku.

Chodba nezůstane prázdná dlouho. Dveře na druhé straně se otevřou a dovnitř vjíždí kočárek, který před sebou tlačí terapeutka Táňa. Malý Šimon je na vozíku *napolohovaný* a připevněný popruhy, tak aby jeho tělíčko nevyklouzlo z kočárku ven.

Táňa se skloní nad vozíkem, uvolní popruhy, bere chlapečka do náruče. „Šimone, přijde za tebou kočička,“ opatrně ho přenáší a pokládá na matraci. Pak vstane a rozhlíží se po místnosti, jako by něco hledala. „Aha. Tady ses schoval,“ objeví kocoura v polici. „Jen pojď, spát můžeš potom. Teď je čas na práci,“ přenáší Kryštofa a pomalu ho pokládá chlapci na hrudník. Poklekne vedle podložky, uchopí ruce dítěte a zaboří je do hebké kočičí srsti v náznak pohazení. „Šimonku, pohladíš kočičku? Líbí se ti to?“ usměje se na dítě, když

vidí, jak se rysy jeho obličeje uvolňují a bledá tvář dostává růžový nádech. Kocour Kryštof, *napolohovaný* na jeho prsou, leží bez pohnutí, oči má přivřené a vrní.

Táňa je hotová právě včas, když přichází Sandra.

Šimon leží, Sandra ho pohladí a zouvá mu botičky. „Šimonku, teď se k tobě přitulí ještě pejsek, ano?“ mluví na něj.

Art stojí u lůžka, opatrně se nosem dotkne chlapečkovy tváře. Šimon nepatrně pohne hlavou, oční víčka se mu zachvějí.

„Arte, sem. Lehni,“ nadzdvihne bezvládné nožky v punčoškách. Art si přilehne a Sandra položí Šimonovy nohy přes něj. I labrador teď leží klidně, začíná pravidelně oddychovat. Teplo jeho těla přechází do těla dítěte.

Dech kočky, psa a chlapce se pomalu dostává do stejného rytmu, dochází k předávání tepla, energie. Dříve nehybné prsty dětské ruky, Táňou přikládané ke Kryštofovu kožichu, se nepatrně sevrou. Koutky malých úst se prohnou nahoru. Šimon se usmívá.

„Paní Kubátová, Gulliver má oční vadu zvanou *syndrom červeného oka*,“ podrbal jsem po prohlídce velkého německého ovčáka mezi ušima. A když jsem viděl tázavý pohled jeho majitelky, vysvětlil jsem: „Je to imunitně zprostředkované onemocnění. Léčí se stejně jako u lidí aplikací kapek, které fungují na principu imunosuprese.“

Obrátil jsem se k sestřičce: „Prosím tě, podej paní Kubátové z lednice cyklosporinové kapky.“ Podanou krabičku jsem vtiskl paní do dlaně: „Kápněte mu do oka ráno a večer a pozítří se mi přijďte ukázat. To už uvidím, jaký to má efekt a jak budeme v léčbě pokračovat.“

Onoho „pozítří“ od rána pršelo. Kvůli dešti bylo po celý den šero, voda dopadala na zem, stříkala na omítku domů a před vchodem do veteriny tvořila potůček, tekoucí podél obrubníku chodníku. Ti, kteří uvěřili předpovědi počasí, měli deštníky, takže to vypadalo, jako by na ulici rašily velké barevné muchomůrky. Kolem páté hodiny odpolední se setmělo natolik, že jsme v ordinaci i recepci museli svítit.

Prošedivělá dáma s brýlemi a v ručně pleteném svetru, takový ten typ postarší paní, jaký je pravidelně k vidění v autobuse nebo ve frontě v lékárně, mi v ordinaci opatrně postavila na stůl fenku černobílého, středně velkého voříška.

„Pane doktore, mně se Lucinka nelíbí.“

Viděl jsem, jak Zdenička za jejími zády obrátila oči v sloup, a prohlédl veselou a ocáskem vrtící fenku, které už od pohledu nic nescházelo. „Tak copak se vám zase dneska nelíbí, paní Novotná?“ vzdychl jsem. „Něco ji bolí, nežere, nebo snad zvrací?“

Paní Novotná si mě za klopou pláště přitáhla víc k sobě a důrazně trvala na svém: „Mně se nelíbí tam dole, pane doktore.“

Ve svém nitru jsem cítil stoupající podráždění. „Dole? Kde dole? Nic tam není. Paní Novotná, chodíte sem každý týden a pokaždé s tím, že se vám něco nelíbí. Jednou dole, podruhé nahoře. Co to je, sama nevíte. A já vám zodpovědně říkám, že váš pejsek je zdravý, nic mu nechybí. Pro vás i pro náš klid jsme udělali všechna možná vyšetření. Já vám asi seberu brýle, abyste ji tolik nepozorovala!“

Paní Novotná beze slova popadla Lucku a vykročila z ordinace směrem k recepci. Když jsem se tím směrem podíval o půl hodiny později, všiml jsem si, že tam pořád ještě stojí, neustále něco vykládá recepční Nadě a rozhazuje přitom rukama do stran jako snaživá cvičenka na sokolském sletu.

Před šestou hodinou večerní jsem do recepcie zašel zkontrolovat, kolik klientů ještě čeká na ošetření. Venku pořád drobně mrholilo a tma už byla jako v pytli. „Copak vám tu paní Novotná tak dlouho povídala?“ zeptal jsem se jen tak mimochodem.

Nadě mávla rukou. Z vedle ležící tašky vyndala jablko, vyleštila ho o rukáv a s chutí se do něj zakousla. „Prý nechcete Lucku léčit. Chtěla jsem ji přerušit, ale to bych spíš

zastavila vlnu tsunami než ji. A kromě jiného si stěžovala, že jí chcete sebrat brýle, Kch, kch,“ sousto ji zaskočilo v krku. „Kch, tam, tam...“ vydechla a vytřeštila oči do dvora. „Pes Baskervillský!“

Ve tmě se rýsovaly obrysy velkého psa. Jeho oční víčka se zvedla a odhalila dvě zeleně se lesknoucí oči, které ve tmě světélkovaly. Pak pes přetáhl víčka opět přes oči ve stylu krytů světél u Lamborghini. Pootevřel jsem dveře na dvůr. Nebyl to přelud. Dva metry ode mne stálo padesát kilo svalů, zubů a očividně špatné nálady. Gulliver!

„Pane doktore, já nevím, jestli ty kapičky, co jste nám dal, jsou správné. On je nechce a pořád si mne oči packou,“ zašeptala ze tmy paní Kubátová.

„Ježíšmarjá, pojd'te se mnou, něco vám ukážu,“ táhl jsem paní Kubátovou přes dvůr do ordinace, otevřel ledničku a vyndal dvě stejné krabičky. Lišily se jen v nadpisu. Na jedné bylo drobným písmem napsáno *Collirium Cyklosporiny*, na druhé *Fluorescin*. „Fluorescin se používá na diagnostiku onemocnění rohovky. Když se do oka kápnou tyhle kapky, ložisko na rohovce se ohraničí speciální zářivou barvou, která je v nich obsažena. Sestra se přehmátla a dala vám tyhle kapky. Proto Gulliverovy oči svítí. Kapky jinak neublíží, nebojte se, Gulliverovi se nic nestane,“ vysvětloval jsem a omlouval se zároveň.

Jakmile paní Kubátová odešla se správnými kapičkami, otevřel jsem znovu lednici, vyndal Fluorescin a odnesl ho do ledničky ve vedlejší ordinaci. To proto, abychom zase někdy příště omylem nevyrobili dalšího psa Baskervillského.

.....

Naplnění Štědrého dne nastává s večerem. S chvílí, kdy vzpomínáme a myslíme na své blízké, na všechny ty, kterých si vážíme, máme je rádi a přejeme jim všechno krásné.

Sedím u počítače a už poněkolkáté čtu poslední e-mail, který jsem dostal od Honzy:

Už je tomu víc než půl roku, kdy se mi ztratil cíl, a dosud jsem se nedokázal pohnout z místa. Poslední státnici mi vedení univerzity umožnilo vykonat v nemocnici, takže přeci jen jsem si splnil svůj sen a stal se ze mě zvěrolékař. Každému bych přál to štěstí, mít možnost vykonávat činnost, která člověka zcela naplňuje, a ještě za to pobírat mzdu. Ovšem něco není správně a žádné vnitřní ovace se nekonají. Zdá se, že všichni v mém okolí mají z titulu MVDr. větší radost nežli já. Ne nadarmo se říká, že na cestě k cíli je samotná cesta důležitější než cíl. V mém případě to platí dvojnásob, protože právě teď se můj cíl ztrácí v mlze a má nejasné obrysy. Cesta však vede dál, a tak musím pokračovat. Ve světě, který se skládá jen z toho, co nemohu, a z toho, co musím, je papír s titulem jen malou náplastí. Ale vždy jsem věřil, že je důležitější žít pro sen, nežli žít ve snu. Mým snem bylo pomáhat zvířatům, a když mi k tomu neposlouží moje ruce, najdu si jiný způsob. V medicíně není nic černobílé, a já chci vidět co nejvíce barev. Stačí mít otevřenou mysl a vůli.

Přijali jsme Honzu do našich řad, je teď právoplatným členem naší kliniky, i když mezi nás zatím nemůže přijít. Prozatím na dálku povede naši poradnu. Ale všichni věříme, že se stane zázrak. Je bojovník – a medicína jde stále dopředu milovými kroky. Přijde čas, kdy se na naši kliniku vrátí.

Honzo, vždyť zázraky se dějí nejen o Vánocích!